

Praten over dialoog is als proberen te beschrijven hoe het voelt om voor het eerst lentezon op je huid te voelen. Dat kan je beter ervaren dan horen van een ander. Toch waag ik een poging in de hoop je te inspireren zelf in dialoog te gaan.

Dialogoog – **HET FUNDAMENT ONDER VITALE SAMENWERKING**

DOOR OLGA PLOKHOOIJ – ADVISEURS IN DIALOOG

VAN HART TOT HART

In 2003 was ik werkzaam in Guatemala. Samen met oud-congreslid Manuela Alvarado reisde ik het land door om met de Maya-bevolking een politieke agenda op te stellen. Elke vooravond van het overleg in een regio bestond uit een dialoog. We namen plaats in een cirkel en Manuela stelde de vraag 'hoe zit je hier?'. Of we nou met 10 of 100 mensen waren, iedereen in de cirkel kreeg het woord. In het midden van de cirkel brandden kaarsen die een ceremoniële functie hadden. De mensen waren bijeengekomen om via een politieke agenda meer plek in te nemen in de Guatemalteekse politiek. Met een geschiedenis van 36 jaar burgeroorlog en genocide was de vraag 'hoe zit je hier?' er een die veel losmaakte. Verhalen van verdriet, verlies maar ook hoop en kracht

werden gedeeld. De dialoog duurde soms uren. En we stopten als het moment daar was. Als gezegd was wat er gezegd wilde worden. Ieders stem was gehoord. We waren dan op elkaar afgestemd, hadden elkaar werkelijk gezien. De dagen erna werd het effect van deze afstemming op de daarna volgende samenwerking zichtbaar. Er was respect, aandacht en inspiratie om samen te werken. We hadden vaak minder tijd nodig dan ingepland. Er was naast het leggen van een fundament voor vruchtbare samenwerking nog meer gebeurd. Er vond heling plaats en er ontstonden nieuwe vriendschappen. Er was namelijk van hart tot hart gesproken.

GELIJKWAARDIGHEID

Een belangrijk kenmerk van dialoog is gelijkwaardigheid. Dat uit zich ook in de cirkelvorm waarin de dialoog plaatsvindt. Iedereen zit even ver van het midden. Even dichtbij de vraag die besproken wordt, of je zou ook kunnen zeggen even dichtbij de waarheid. Alle deelnemers in het gesprek worden uitgenodigd persoonlijke ervaringen te delen. Hun unieke verhaal in te brengen dat gerelateerd is aan de centrale vraag. Dat kan zijn: Wat is vriendschap? Wat is goed leiderschap? Hoe ziet een vitale organisatie eruit? Door ruimte te scheppen voor het delen van ervaringen, die niet onderbroken worden door reacties van anderen, voelen alle deelnemers dat zij er helemaal mogen zijn. Dat er geen tijdsdruk is. Dat je met aandacht gehoord wordt door de anderen. Deze ervaring opent harten.

Je hoeft je niet in te dekken omdat je een snel oordeel van een ander verwacht. Je hoeft ook geen haast te maken omdat je spreektijd misschien al snel weer ingenomen wordt door een ander. In dialoog vertraag je. En je nodigt elkaar uit om zelf aan te voelen wanneer je voldoende gezegd hebt.

NIEUWE WEGEN

Het effect van het scheppen van deze vrije ruimte waarin de deelnemers zich veilig voelen is dat er ontspanning ontstaat. Frustraties kunnen oplossen, omdat er (eindelijk) geluisterd wordt naar een zorg, idee of waarschuwing. Vanuit deze ontspanning kan er een nieuwe dimensie in het gesprek geopend worden. Vanuit het individuele standpunt naar het gezamenlijk onderzoek. Wat herkennen we in de verhalen van de anderen? Vanuit gehoord worden, kun je elkaar beter zien en horen. Kun je gaan onderzoeken waar gemeenschappelijke ervaringen zitten en wat ons dat vertelt. Vanuit hier ontwikkelt het gesprek zich verder. Afhankelijk van de context (maatschappij, werk, community) en de dialoogmethodiek die je kiest (talking circle, socratisch gesprek, Appreciative Inquiry) ontwikkelt het gesprek zich vanaf hier door richting heling, verdiepend onderzoek, nieuwe inspiratie, het nemen van besluiten en het maken van afspraken.

CRUCIALE ROL GESPREKSLEIDER

Je kan op elk moment een dialoog opstarten en iedereen kan meedoen. Op je werk, in je team, met klanten, stakeholders,

familie of vrienden. Maar niet iedereen kan het gesprek zomaar goed faciliteren. Het creëren van de setting, juiste condities en bewaking van het proces vragen om een ervaren gespreksbegeleider. Het is een vaardigheid die je kan leren door je bewust te worden van de basisprincipes van dialoog, jezelf te trainen, je vaardigheden om goede vragen te stellen, op verschillende niveaus te luisteren, posities in het gesprek te herkennen, je te trainen van a tot z, met aandacht aanwezig te zijn om zo het proces als geheel te dragen.

DROOM

Mijn droom is dat iedere samenwerking met een goed gefaciliteerde dialoog begint. Ik ben ervan overtuigd dat, als je het lef hebt om te vertragen aan het begin van de samenwerking, je uiteindelijk een versnelling creëert in het realiseren van je gezamenlijke doel. Als je niet vanuit een rol maar vanuit je hele zijn aanwezig bent en in verbinding gaat met elkaar, leg je een fundament van respect en waardering waarop je in spannende fases van de samenwerking kan terugvallen. Je creëert daarbij een cultuur en omgangsvorm die maakt dat je weet hoe je door uitdagende fases heen kan bewegen. Het voeren van dialoog is voor mij een voorwaarde om te komen tot vitale samenwerking.

Olga Plokhooij

Olga Plokhooij richtte na terugkomst uit Guatemala Stichting Nederland in Dialoog op en is momenteel lid van het netwerk Adviseurs in Dialoog. Ze begeleidt dialogen in het bedrijfsleven, bij de overheid en voegt dialoog structureel toe aan maatschappelijke initiatieven die zij initieert of ondersteunt. Ook biedt zij (in-company) dialoogtraining aan.

Zie ook

www.olgalouise.nl

www.adviseursindialoog.nl